

บทที่ 3

การป้องกันและปราบปราม

การป้องกันอาชญากรรม (Crime Prevention) หมายถึง การคาดการณ์หรือการประเมินล่วงหน้าเกี่ยวกับช่องทางหรือโอกาสของการกระทำความผิด หรือสถานการณ์อาชญากรรมที่อาจเกิดขึ้น รวมทั้งความพยายามที่จะกระทำการใด ๆ เพื่อเป็นการสกัดกั้นมิให้มีการกระทำความผิดใด ๆ เกิดขึ้น ซี เรย์ เจฟเฟอรี (C.Ray Jefferey อ้างถึงใน ประชัช เปี่ยมสมบูรณ์, 2531, หน้า 98) กล่าวว่า การควบคุมอาชญากรรมจะมีความแตกต่างกับวิธีการลดอาชญากรรม กล่าวคือ การป้องกันเป็นการควบคุมอาชญากรรมโดยตรง ซึ่งการควบคุมโดยตรงประกอบไปด้วยการใช้มาตรการของการลดช่องทางหรือโอกาสในการกระทำความผิด ส่วนการลดอาชญากรรมเป็นการควบคุมอาชญากรรมโดยอ้อม มาตรการโดยอ้อมที่นำมาใช้ ได้แก่ การอบรมวิชาชีพ การให้การศึกษา การจำคุก การคุมประพฤติ การพักการลงโทษ เป็นต้น

ปัจจุบันรูปแบบการควบคุมอาชญากรรมนิยมใช้วิธีการควบคุมโดยอ้อม กล่าวคือ เมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นแล้วก็จะนำวิธีการควบคุมอาชญากรรม โดยตรงมาใช้ ซึ่งเป็นมาตรการในการควบคุมหลังการเกิดการกระทำความผิดแล้ว เท่ากับเป็นการแก้ไขปัญหาลเฉพาะหน้าเท่านั้นและเราไม่รู้ว่าอาชญากรรมและผู้กระทำความผิดจะไม่หวนกลับมาทำความผิดซ้ำอีกหรือไม่ ในขณะที่วิธีการควบคุมโดยอ้อมเป็นการควบคุมก่อนที่อาชญากรรมจะเกิด เป็นการควบคุมเพื่อไม่ให้คนคิดที่จะทำความผิดจึงเป็นการสร้างความเชื่อมั่นได้ว่าวิธีการนี้ จะทำให้อาชญากรรมไม่เกิดขึ้นในสังคม เพราะเป็นมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมในการดำรงชีวิตตามปกติให้คนในสังคม เพราะเมื่อคนในสังคมมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ แล้วจะไม่คิดกระทำการใด ๆ ที่เป็นการขัดต่อกฎระเบียบของสังคม รวมทั้งมีความเกรงกลัวต่อโทษที่ตนเองจะได้รับ มาตรการโดยอ้อมเป็นวิธีที่จะกำจัดหรือสกัดไม่ให้คนหลุดเข้าไปในวงจรของอาชญากรรม

ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมนั้นจำเป็นต้องเข้าใจถึงความปรารถนาหรือความต้องการของอาชญากร (Criminal Desire) ซึ่งความปรารถนาหรือความต้องการต่างก็เป็นแรงจูงใจที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ทุกคน คนจะมีพฤติกรรมไปในลักษณะใด ก็เพื่อสนองต่อความปรารถนาหรือความต้องการของเขาทั้งสิ้น เช่น เมื่อร่างกายขาดน้ำก็จะเกิดความกระหาย จึงดื่มน้ำเพื่อกำจัดหรือบำบัดความต้องการของร่างกายที่ขาดน้ำ เป็นต้น เช่นเดียวกับพฤติกรรมของอาชญากรที่แสดงออกมาก็เพื่อเป็นการบำบัดความปรารถนาที่มีอยู่ ตามปกติเมื่อคนจะแสดงพฤติกรรมใด ๆ จะต้องมีความต้องการหรือความปรารถนาเป็นสิ่งที่จูงใจ และจะหยุดพฤติกรรมเมื่อความต้องการหรือความปรารถนานั้นได้รับการบำบัดหรือสัมฤทธิ์ผลแล้ว ดังนั้นการ

ที่จะกำจัดพฤติกรรมอาชญากรรมอาชญากรรมจึงต้องหาแนวทางหรือวิธีการในการกำจัดหรือสกัดความปรารถนานั้น ๆ ออกไป งานด้านการป้องกันอาชญากรรมอาจเป็นงานที่เกี่ยวกับการกำจัดหรือสกัดพฤติกรรมอาชญากรรม ซึ่งหวังผลที่จะทำให้ปริมาณอาชญากรรมในสังคมลดลง งานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเป็นงานที่ยากเพราะความปรารถนาหรือความต้องการในแต่ละบุคคลมีรูปแบบ และความจำเป็นแตกต่างกันขึ้นอยู่กับสภาพปัจจัยต่าง ๆ อีกมากมาย เช่น ความโลภ กิเลส ตัณหาของแต่ละคน รวมทั้งต้องเข้าใจถึงทักษะของอาชญากร (Criminal Skills) ด้วย เนื่องจากทักษะหรือความสามารถเฉพาะตัว เป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญในการทำกิจกรรมใด ๆ หากผู้กระทำมีความรู้ความชำนาญ มีทักษะหรือความสามารถเฉพาะตัวก็จะทำให้การทำกิจกรรมนั้นเป็นไปอย่างราบรื่นประสบผลสำเร็จเป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ อาชญากรรมก็เช่นเดียวกัน ผู้กระทำความผิดหากเป็นคนมีทักษะความสามารถ ความชำนาญด้วยแล้วโอกาสในการประสบความสำเร็จในการประกอบอาชญากรรมก็จะสูง ทักษะหรือความสามารถเฉพาะตัวของผู้กระทำยังมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจที่จะมีพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น คนที่พูดเก่ง มีจิตวิทยาในการมองคน สามารถเลือกใช้คำพูดที่เหมาะสม สามารถโน้มน้าวจิตใจคนอื่นได้ดี ทุกคนหลงเชื่อ เขาอาจตัดสินใจที่จะใช้ความสามารถของเขานี้ไปประกอบอาชญากรรมประเภทต้มตุ๋น หลอกหลวงได้ นอกจากนี้คนที่มีความชำนาญพิเศษในด้านใดหนึ่งก็สามารถใช้ความชำนาญของตนไปในทางที่ผิด และต้องเข้าใจถึงโอกาสของอาชญากร (Criminal Opportunity) อีกด้วย เนื่องจากโอกาสถือเป็นองค์ประกอบในการกระทำ ความผิดที่สำคัญที่สุด อาชญากรรมบางประเภทไม่จำเป็นที่จะต้องครบองค์ประกอบในการก่ออาชญากรรมก็ได้ ยกตัวอย่างเช่น การยักยอกเงินบริษัท อาจกระทำโดยไม่ต้องใช้ทักษะ หรือมีความต้องการมาก่อนเลยก็ได้ เพียงแต่มีโอกาสดังกล่าวสามารถกระทำความผิดได้ จากตัวอย่างเจ้าหน้าที่การเงินบริษัทอาจลืมวางเงินไว้และไม่มีผู้อื่นอยู่ในบริเวณนั้นนอกจากผู้กระทำความผิด หากหยิบเงินไปแล้วก็จะไม่มีใครรู้ จึงหยิบเงินนั้นไป พฤติกรรมการกระทำความผิดนี้เกิดจากโอกาสของผู้กระทำความผิดเป็นปัจจัยสำคัญ ซึ่งองค์ประกอบอาชญากรรมที่กล่าวข้างต้น มีส่วนในการวางมาตรการในการป้องกันการเกิดอาชญากรรมในสังคมได้ โดยการควบคุมองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น การลดแรงจูงใจในการกระทำความผิด โดยการออกกฎหมายและบทลงโทษ การสร้างเสริมวินัยในส่วนบุคคล การสร้างจรรยาบรรณในวิชาชีพ การสอดส่องดูแลพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ การตัดช่องโอกาสในการกระทำความผิด เป็นต้น นอกจากนี้ปฏิกิริยาหรือการโต้ตอบของชุมชนก็มีส่วนสำคัญในการป้องกันอาชญากรรมได้เช่นกัน ซึ่งปฏิกิริยาของสังคมที่มีต่อผู้กระทำความผิดนี้จะทำให้นบุคคลอื่นรู้สึกกลัวไม่กล้าที่จะกระทำความผิดลักษณะที่สังคมมีปฏิกิริยาอีก เพราะเกรงกลัวต่อปฏิกิริยาของสังคมที่จะมีผลต่อตนเอง

วิวัฒนาการของการป้องกันอาชญากรรม จากอดีตสังคมมีรูปแบบของการป้องกันอาชญากรรมในลักษณะที่ไม่ซับซ้อนหรือเป็นระบบ ซึ่งระบบการป้องกันอาชญากรรมจะกระทำกันอย่างง่าย ๆ เช่นการสร้างกำแพงเมืองเป็นแนวป้องกันข้าศึก กำแพง จึงคือรูปแบบของการป้องกันอย่างหนึ่ง ซึ่งมีมาตั้งแต่สมัยศตวรรษที่ 11 ในประเทศอังกฤษ การป้องกันอาชญากรรมได้มีการพัฒนารูปแบบการป้องกันจากอดีตจนถึงปัจจุบันคือ จากหลักฐานของยุคดั้งเดิมที่ปรากฏในหลัก Hammurabi ซึ่งบัญญัติโดยกษัตริย์ Hammurabi ครองเมือง Babylon ถือเป็นกฎหมายฉบับแรกที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการป้องกันอาชญากรรมโดยสภาพแวดล้อม (Crime Prevention Through Environment Design) ในกฎหมายลักษณะของไทยและการลงโทษไว้อย่างชัดเจน มีสาระสำคัญดังนี้

1. การสร้างบ้านเรือน ถ้าบ้านนั้นทรุด ทรน สัมทบจนเป็นเหตุให้เกิดการตายขึ้น ผู้ก่อสร้างจะต้องโทษถึงตาย
2. ถ้าการพังของบ้านเป็นเหตุให้ลูกชายของเจ้าของบ้านตาย ลูกชายของผู้ก่อสร้างก็จะต้องตายตามไปด้วย
3. ถ้าการพังของบ้านเป็นเหตุให้ทาสของเจ้าของบ้านตาย ผู้ก่อสร้างจะต้องจัดหาทาสที่มีคุณภาพเทียบเคียงกับทาสที่ตายให้กับเจ้าของบ้าน
4. ถ้าการพังของบ้านทำให้ทรัพย์สินเสียหาย ผู้ก่อสร้างต้องก่อสร้างชดเชยให้เป็นเหมือนเดิม และถ้าบ้านพังหมดทั้งหลัง ผู้ก่อสร้างต้องสร้างบ้านทั้งหลังโดยเจ้าของบ้านไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น (National Crime Prevention Institute)

ต่อจากนั้นหนึ่งพันปีต่อมาได้เกิดหลักของ Mosaic หรือกฎหมายของ Moses ที่กำหนดหน้าที่ในการปฏิบัติตนของชาวฮีบรู เช่น ถ้าไม่ยอมปฏิบัติตามหรือไม่ยอมเปิดเผยในสิ่งที่รับรู้มาบุคคลนั้นถือว่าบาป และต้องรับผิดชอบต่อการกระทำด้วย กล่าวโดยสรุปได้ว่า การป้องกันอาชญากรรมของสังคมดั้งเดิมจะมีการนำกฎข้อบังคับ หรือกฎหมายมาใช้ในการป้องกันอาชญากรรมในสังคมนั้น ระบบการลงโทษแบบดั้งเดิมจะต้องลงโทษตามที่ระบุไว้ในกฎหมาย มีความโหดร้าย รุนแรง ทรมาณ และทารุณ เป็นในลักษณะตาต่อตา ฟันต่อฟัน

สำหรับอาชญากรรมข้ามชาติเป็นอาชญากรรมที่จัดตั้งขึ้นในลักษณะองค์กร เป็นปัญหาสำคัญในสังคมโลกยุคใหม่ เนื่องจากลักษณะของการกระทำความคิดได้เปลี่ยนรูปแบบวิธีการจากเดิม ซึ่งอาชญากรใช้ความรู้ความสามารถเฉพาะตัวด้วยวิธีการที่ไม่ยุ่งยาก มาสู่อาชญากรรมที่จัดระบบเป็นองค์กรที่มีเครือข่ายการทำงานที่กว้างขวาง โยงใยไปทั่วโลก (วันชัย รุจนวงศ์ และคณะ, 2548) ที่ผ่านมามีการปราบปรามอาชญากรรมในลักษณะนี้ยังไม่มีประสิทธิภาพมากเพียงพอ เนื่องจากกฎหมายในประเทศต่าง ๆ รวมถึงประเทศไทย ไม่ได้บัญญัติขึ้นเพื่อกำหนดการกับผู้กระทำ

ความผิดที่เป็นกลุ่มองค์กรที่มีโครงสร้างการจัดการที่ซับซ้อนประกอบด้วยอิทธิพลและวิธีการปกปิดความผิดอย่างแยบยล ทำให้ประเทศต่าง ๆ รวมถึงประเทศไทยสูญเสียทางเศรษฐกิจอย่างมหาศาล

ในปัจจุบันประเทศไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าว โดยได้มีนโยบายที่จะป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติซึ่งเป็นอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรอย่างเข้มงวดขึ้น ตามที่ได้ลงนามในอนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งเป็นกรอบความร่วมมือทางกฎหมายและเป็นการกำหนดมาตรฐานระดับสากล เพื่อร่วมกันต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ (สถาบันกฎหมายอาญา, 2544) ซึ่งมีหลักการและสาระสำคัญ ดังนี้

1. มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น
2. มีขอบเขตการบังคับใช้กับการป้องกัน การสืบสวนและการฟ้องคดีอาญาสำหรับการมีส่วนร่วมในกลุ่มองค์กรอาชญากรรม การฟอกทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด การฉ้อราษฎร์บังหลวง การขัดขวางกระบวนการยุติธรรมและสำหรับความผิดที่มีโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่ 4 ปี ขึ้นไป เมื่อมีลักษณะเป็นความผิดข้ามชาติและเกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรม
3. กลุ่มองค์กรอาชญากรรม หมายความว่า กลุ่มบุคคลที่มีการจัดตั้งร่วมกันตั้งแต่ 3 คน ขึ้นไป และจัดตั้งมาเป็นระยะเวลาหนึ่ง และร่วมกันกระทำความผิดตามอนุสัญญา เพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ทางการเงินหรือทางทรัพย์สินอื่น ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม
4. ให้การมีส่วนร่วมในกลุ่มองค์กรอาชญากรรม การฟอกทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด การฉ้อราษฎร์บังหลวง และการขัดขวางกระบวนการยุติธรรมเป็นความผิดอาญา
5. การให้ความร่วมมือระหว่างประเทศตามอนุสัญญาประกอบด้วย เรื่องการส่งผู้ร้ายข้ามแดน เรื่องการโอนตัวนักโทษ เรื่องการช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางอาญา ซึ่งนอกจากด้วยวิธีการโดยปกติแล้ว ยังอาจทำได้โดยการใช้ชีวิตที่ซ่อนข้ามประเทศหรือวิธีสื่อสารอื่นที่ทันสมัย เรื่องวิธีการสอบสวนร่วมกัน เรื่องการโอนการดำเนินคดี และเรื่องความร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้รักษากฎหมาย
6. การช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางอาญาอาจเป็นไปในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การจัดหาพยานหลักฐาน การสืบพยานวัตถุ การค้นและยึดและอายัดทรัพย์สิน เป็นต้น
7. ในกรณีที่รัฐภาคีสันติสัญญา ไม่มีสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างกัน และรัฐภาคีหนึ่งตั้งเงื่อนไขว่าจะต้องมีสนธิสัญญาระหว่างกันนั้น เมื่อได้รับคำร้องขอจากรัฐอื่น รัฐภาคีที่ตั้งเงื่อนไขอาจพิจารณาใช้สนธิสัญญาเป็นพื้นฐานทางกฎหมายเกี่ยวกับการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

8. ในกรณีที่รัฐภาคีอนุสัญญา ไม่มีความตกลงเกี่ยวกับเรื่องความร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้รักษากฎหมาย รัฐภาคีอาจพิจารณาในอนุสัญญา เป็นพื้นฐานทางกฎหมายเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้รักษากฎหมาย

9. รัฐภาคีจะต้องจัดให้มีมาตรการที่เหมาะสมเพื่อคุ้มครองพยานจากการลี้ภัยหรือการข่มขู่

10. รัฐภาคีจะต้องจัดให้มีมาตรการที่เหมาะสมเพื่อจะช่วยเหลือและคุ้มครองผู้เสียหาย โดยเฉพาะจากการลี้ภัยหรือการข่มขู่

11. กำหนดให้มีการรวบรวมและแลกเปลี่ยนข้อสนเทศเกี่ยวกับลักษณะของอาชญากรรม กำหนดให้มีการฝึกอบรมและการให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ และกำหนดให้มีมาตรการอื่นด้วยการพัฒนาทางเศรษฐกิจและความช่วยเหลือทางวิชาการเพื่อการอนุวัติอนุสัญญา

12. ให้มีการจัดตั้งที่ประชุมรัฐภาคีอนุสัญญา เพื่อเป็นกลไกในการส่งเสริมและติดตามการอนุวัติอนุสัญญา การแลกเปลี่ยนข้อสนเทศระหว่างประเทศต่าง ๆ การร่วมมือกับองค์การระหว่างประเทศอื่นทั้งระดับรัฐบาล และระดับไม่ใช่อำนาจ รัฐบาล การทบทวนการอนุวัติอนุสัญญาเป็นระยะ ๆ การจัดทำข้อเสนอแนะ เป็นต้น

โดยประเทศไทยได้กำหนดมาตรการในการป้องกันองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติไว้คือ

1. การส่งเสริมมาตรฐานและวิธีปฏิบัติ เพื่อคุ้มครองเกียรติและศักดิ์ศรีขององค์กรภาครัฐ และองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งจัดทำประมวลจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง

2. การเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานด้านการบังคับใช้กฎหมาย และการดำเนินคดีของภาครัฐ และความร่วมมือภาคเอกชน

3. การป้องกันมิให้องค์กรอาชญากรรมใช้วิธีการโดยมิชอบด้วยกฎหมายเพื่อแสวงหาผลประโยชน์จากภาครัฐ

4. กฎหมายในการป้องกันมิให้องค์กรอาชญากรรมใช้นิติบุคคลแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ

ซึ่งบทนี้ในการศึกษาเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติ จะเสนอประเด็นเกี่ยวกับการจัดการปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติในเขตเมืองพัทยาในปัจจุบัน และ แนวทางและวิธีการรับมือกับอาชญากรรมข้ามชาติในเขตเมืองพัทยาในอนาคต

การจัดการปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติในเขตเมืองพัทยาในปัจจุบัน

ปัญหาในการดำเนินคดีองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทยนั้น ในปัจจุบันประเทศไทยมีกฎหมายที่ใช้ในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมอยู่หลายฉบับ นับตั้งแต่ประมวล

กฎหมายอาญา พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พระราชบัญญัติอาวุธปืน พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พระราชบัญญัติการพนัน เป็นต้น แต่กฎหมายเหล่านี้ได้ตราขึ้นเพื่อบังคับใช้แก่การประกอบอาชญากรรมของปัจเจกบุคคล หรือการประกอบอาชญากรรมที่มีการสมคบกันในกรณีธรรมดาทั่ว ๆ ไป แต่ไม่ใช่การประกอบอาชญากรรมที่มีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ (กิตติพงษ์ กิตยารักษ์, 2537) เมื่อนำกฎหมายที่มีอยู่ดังกล่าวมาบังคับใช้ดำเนินคดีแก่องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติจึงมักจะไม่ค่อยสัมฤทธิ์ผลเท่าที่ควร ทั้งนี้ อาจแยกพิจารณาปัญหาในการดำเนินคดีแก่องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทยที่เห็นอย่างชัดเจน ดังนี้

1. การสืบสวนสอบสวนและการรวบรวมพยานหลักฐาน – ในกรณีที่องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเป็นผู้ประกอบอาชญากรรม เช่นการลักลอบค้ายาเสพติด การสืบสวนสอบสวน รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่ใช้เป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดี ส่วนมากจะได้จากสายลับหรือผู้หวังดีที่แจ้งข่าวในทางลับ บางครั้งต้องมีการใช้วิธีการล่อซื้อ แต่ผู้กระทำความผิดที่อยู่ในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเหล่านั้น มักมีการติดตามข่าวของเจ้าพนักงานอยู่ตลอดเวลา ทั้งมีความชำนาญและไหวตัวทันทำให้ยากแก่การจับกุม หรืออาจจับกุมได้แต่ตัวผู้ค้ารายย่อยที่อยู่ปลายแถวเท่านั้น ไม่สามารถสาวไปถึงตัวการใหญ่ได้ เพราะหากจะจับตัวการใหญ่หรือทั้งเครือข่าย เจ้าพนักงานต้องใช้เทคนิคการสืบสวนสอบสวนพิเศษ เช่นการจัดส่งภายใต้การควบคุม (Controlled Delivery) ซึ่งหมายถึงการที่เจ้าหน้าที่ยอมให้มีการส่งมอบสิ่งของผิดกฎหมาย เช่น ยาเสพติด จากผู้กระทำความผิดรายหนึ่งไปสู่ผู้กระทำความผิดรายอื่น ๆ โดยยังไม่เข้าจับกุม เพื่อสืบหาให้ถึงต้นตอหรือบุคคลผู้อยู่เบื้องหลัง การเจรจาต่อรองให้ผู้ต้องหาให้การรับสารภาพและชดเชยถึงผู้ร่วมกระทำความผิดรายใหญ่ที่อยู่เบื้องหลัง (Plea Bargaining) การใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ติดตามสะกดรอย และการดักฟังโทรศัพท์ (Wiretapping) ซึ่งรวมถึงการเจาะข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ แต่การใช้เทคนิคการสืบสวนสอบสวนพิเศษนั้น เจ้าหน้าที่ทำไม่ได้ ทั้งนี้เพราะกฎหมายที่ใช้อยู่ในปัจจุบันยังไม่มีบทบัญญัติให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานไว้ จึงทำให้การสืบสวนสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อดำเนินคดีแก่องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติไม่ค่อยประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากที่ได้มีการบังคับใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พุทธศักราช 2542 ซึ่งมีบทบัญญัติให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่สำนักคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ป.ป.ง.) ในการดักฟังโทรศัพท์ หรือเข้าถึงข้อมูลทางการสื่อสาร และคอมพิวเตอร์ได้โดยได้รับอนุญาตจากศาลแพ่งก่อน ผลปรากฏว่าเจ้าพนักงานตำรวจสามารถจับกุมผู้ค้ายาเสพติดได้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นผลมาจากการใช้วิธีการดักฟังโทรศัพท์ตามบทบัญญัติของกฎหมายฉบับดังกล่าว แต่การที่จะนำบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวมาใช้ยังมีข้อจำกัดอยู่มาก

กล่าวคือ จะต้องเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงินเท่านั้น (วิระพงษ์ บุญโญภาส, 2543) ดังนั้นหากเป็นการกระทำความผิดที่ไม่เกี่ยวกับการฟอกเงิน เจ้าพนักงานไม่อาจนำวิธีการตามกฎหมายดังกล่าวมาใช้บังคับแก่องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติได้

2. การดำเนินคดีในชั้นศาล – การดำเนินคดีแก่องค์กรอาชญากรรมในประเทศไทยในปัจจุบันยังไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายใด ๆ เพื่อใช้เป็นกรณีพิเศษ วิธีการพิจารณาคดีก็ใช้เหมือนกับคดีทั่ว ๆ ไป เริ่มตั้งแต่การฟ้องคดีจำเลยมีสิทธิที่จะได้รับการประกันตัวออกไปสู่คดี การพิสูจน์ความผิดเป็นภาระหน้าที่ของโจทก์ (อัยการ) ที่จะต้องนำพยานหลักฐานมานำสืบพิสูจน์การกระทำความผิดของจำเลยต่อศาลเพื่อให้ศาลเชื่อว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริง หรือจำเลยมีส่วนเกี่ยวข้องในขั้นตอนที่สำคัญในการกระทำความผิดนั้น ซึ่งกระทำได้อย่างมากเพราะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติมีเงินทุนมาก มีเครือข่ายกว้างขวาง สามารถใช้เงินและอำนาจอิทธิพลขององค์กรเข้าขัดขวางการดำเนินคดีได้ทุกขั้นตอน เช่น ข่มขู่พยานมิให้มาให้การเบิกความต่อศาล หรือจ้างพยานให้ให้การเท็จ จนถึงการกำจัดพยานเพื่อตัดตอนมิให้พาดพิงถึงตัวการใหญ่ ติดสินบนเจ้าพนักงานผู้เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำหรือรับรองพยานหลักฐานเท็จ หรือทำลายพยานหลักฐานที่สำคัญในคดี จนกระทั่งผู้เสียหายและพยานบุคคลเสียหายไม่กล้ามาให้การเป็นพยานในศาล กฎหมายที่มีอยู่ในขณะนี้ยังไม่สามารถที่จะให้ความช่วยเหลือคุ้มครองผู้เสียหายและพยานในคดีได้อย่างเต็มที่และเป็นทางการ เพราะประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายคุ้มครองพยานออกมาบังคับใช้ ส่วนการข่มขู่พยานจ้างพยานให้ให้การเท็จ และการกำจัดพยานบุคคลหรือพยานอื่น ตลอดจนการติดสินบนเจ้าพนักงานในกระบวนการยุติธรรมเป็นเพียงความผิดทางอาญาในเรื่องนั้น ๆ เช่น ฐานข่มขืนใจผู้อื่น ให้กระทำการใด ๆ กระทำการให้ผู้อื่นเกิดความตกใจกลัว ทำร้ายร่างกาย นำผู้อื่น เอาไปเสียซึ่งเอกสาร ให้สินบนเจ้าพนักงาน เป็นต้น แต่ยังไม่มียกเว้นบทบัญญัติของกฎหมายที่กำหนดความผิดฐานขัดขวางความยุติธรรมเป็นการเฉพาะแต่อย่างใด จึงเป็นสาเหตุสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้การดำเนินคดีแก่องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

3. การดำเนินคดีแก่ผู้อยู่เบื้องหลังองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ และนิติบุคคลขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ – องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติมักมีการดำเนินกิจกรรมผิดกฎหมายภายใต้องค์กรที่มีการจัดโครงสร้างสลับซับซ้อนและมีการเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่าย โดยมีบุคคลที่มีอำนาจอิทธิพลกว้างขวางเป็นหัวหน้า มักจะมีการประกอบธุรกิจที่ถูกกฎหมายไว้บังหน้า โดยจะมีสมาชิกขององค์กรในระดับรองลงมาเป็นผู้ดำเนินธุรกิจนอกกฎหมาย และประกอบอาชญากรรมภายใต้การสั่งการหรือความเห็นชอบจากหัวหน้าองค์กรอย่างลับ ๆ ตัวอย่างของกลุ่มองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่เข้ามาปฏิบัติการในประเทศไทย ได้แก่ กลุ่มมาเฟียเยอรมันซึ่งมีหลายแก๊ง ๆ ใหญ่ที่สุดคือ “โรซ่า” มีการดำเนินการเปิดสำนักงานทนายความบังหน้า แท้จริงมีธุรกิจผิดกฎหมายปลอม

พาสปอร์ตและวีซ่า นำยาเสพติดมาจำหน่ายให้บาร์เบียร์ และค้าหญิงโสเภณีในย่านพัฒนาพงษ์ และ พัทยา จะเห็นได้ว่าถึงแม้จะมีการประกอบธุรกิจที่ผิดกฎหมายและมีการประกอบอาชญากรรมโดย สมาชิกของกลุ่มองค์กรอาชญากรรมนั้นกลับไม่เป็นความผิดหรือไม่ถูกนำตัวมาดำเนินคดี เนื่องจาก ในปัจจุบันนี้กฎหมายไทยบัญญัติความผิดแก่การมีส่วนร่วมเฉพาะในความผิดบางฐานเท่านั้น เช่น ความผิดฐานสมคบกันเป็นกบฏ ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 114 ความผิดฐานเป็นอั้งยี่ และ ฐานช่องโจร ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 209 และ 210 ซึ่งความผิดฐานเป็นอั้งยี่ และฐาน ช่องโจรนั้นมีข้อจำกัดอยู่มาก กล่าวคือความผิดฐานเป็นอั้งยี่นั้น ได้กำหนดไว้ว่า สมาชิกหรือ หัวหน้าหรือผู้มีตำแหน่งในคณะบุคคลซึ่งปกปิดวิธีดำเนินการนั้นจะต้องมีความมุ่งหมายเพื่อการอัน มิชอบด้วยกฎหมาย แต่มิได้ระบุว่าเรื่องใด ทำให้ขอบเขตของความผิดฐานนี้กว้างมากเกินไป และ หาพยานหลักฐานมาพิสูจน์ความผิดได้ยาก ในทางปฏิบัติจึงมีการฟ้องคดีน้อยมาก ส่วนความผิด ฐานช่องโจรนั้น กำหนดองค์ประกอบความผิดแคบเกินไป กล่าวคือต้องมีการสมคบกันตั้งแต่ห้าคน ขึ้นไป และเพื่อกระทำความผิดเฉพาะที่บัญญัติไว้ในภาค 2 แห่งประมวลกฎหมายอาญา ที่มีกำหนด โทษจำคุกอย่างสูงไว้ตั้งแต่หนึ่งปีขึ้นไปด้วย จึงไม่อาจนำมาใช้บังคับแก่การดำเนินคดีกับองค์กร อาชญากรรมข้ามชาติซึ่งมีการประกอบอาชญากรรมอย่างกว้างขวางในหลายความผิดทั้งในประมวล กฎหมายอาญาและตามกฎหมายอื่นด้วย

นอกจากนี้ในกรณีที่มีการจัดตั้งนิติบุคคลขึ้นมาเพื่อดำเนินธุรกิจถูกกฎหมายบ้างหน้าแต่มี การประกอบธุรกิจนอกกฎหมายอยู่เบื้องหลังนั้น ถึงแม้แนวความคิดของนักกฎหมายไทยและแนว คำพิพากษาของศาลฎีกาจะเห็นพ้องกันว่า นิติบุคคลมีความรับผิดชอบทางอาญาได้ ทั้งนี้เพราะนิติบุคคล สามารถแสดงเจตนาและกระทำการภายในขอบวัตถุประสงค์ของนิติบุคคลนั้น โดยผ่านทางผู้แทน ของนิติบุคคลนั้น ๆ เมื่อนิติบุคคลมีการแสดงเจตนากระทำการอันเป็นความผิดต่อกฎหมาย การ กระทำนั้นย่อมเป็นความผิด และนิติบุคคลนั้นย่อมต้องรับผิดชอบทางอาญาก็ตาม แต่โทษที่จะลงแก่ นิติบุคคลนั้นจะลงได้เพียงเท่าที่ลักษณะแห่งความผิดจะเปิดช่องให้ลงแก่นิติบุคคลได้ ซึ่งต้อง พิจารณาตามลักษณะความผิด พฤติการณ์แห่งการกระทำ และอำนาจหน้าที่ของผู้แทนนิติบุคคล ประกอบกับวัตถุประสงค์แห่งนิติบุคคลเป็นราย ๆ ไป ซึ่งมีเพียงโทษปรับและริบทรัพย์สินเท่านั้นที่ ตามสภาพแล้วจะนำมาลงโทษแก่นิติบุคคลได้ และที่สำคัญคือ มีกฎหมายบางฉบับได้บัญญัติ บทลงโทษแก่นิติบุคคลโดยเฉพาะ โดยผู้จัดการหรือผู้แทนอื่นที่กระทำการภายในขอบวัตถุประสงค์ ของนิติบุคคลนั้น ไม่ต้องรับผิดชอบเป็นการส่วนตัวแต่อย่างใด เช่น พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พุทธศักราช 2497 มาตรา 14 บัญญัติห้ามมิให้ผู้ได้รับอนุญาตการขนส่งสาธารณะเข้าทำการขนส่ง ในเส้นทางใดในลักษณะที่เป็นการแข่งขันกับผู้ได้รับอนุญาตการขนส่งประจำทางในเส้นทางนั้น (ซึ่งผู้ที่จะขออนุญาตการขนส่งสาธารณะประจำทางได้ตามกฎหมายนี้ ต้องเป็นนิติบุคคลเท่านั้น)

ดังนั้นผู้ที่มีความผิดตามมาตรานี้ได้คือ นิติบุคคลผู้ได้รับอนุญาต มิใช่ผู้ขับรถยนต์หรือกรรมการ หรือผู้จัดการของบริษัทเดินรถ จึงเป็นช่องทางให้องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติถือโอกาสจัดตั้งนิติบุคคลขึ้นมาประกอบธุรกิจบังหน้า แต่เบื้องหลังนั้นกลับใช้นิติบุคคลทำกิจการนอกกฎหมาย เมื่อถูกจับได้จะถูกลงโทษปรับหรือริบทรัพย์สิน ส่วนตัวผู้ประกอบอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งเป็นผู้แทนนิติบุคคลนั้นหลุดพ้นความรับผิดชอบ กลับไปสร้างความเสียหายให้แก่ประเทศไทยอยู่ทุกวันนี้ ตัวอย่างแก๊งมาเฟียเดนมาร์กที่เป็นอดีตนายธนาคารหลบหนีคดีมือ โกงและชักยอกเงินเข้ามาตั้งบริษัทขายสินค้าทางไปรษณีย์ เมื่อมีผู้สั่งซื้อสินค้าจ่ายเงินแล้ว ไม่ส่งสินค้าให้ และแก๊งชาวจีนที่เข้ามาเปิดบริษัทท่องเที่ยวบังหน้าแต่เบื้องหลังคือแก๊งค้าลูกหมู (ค่านมุษย์) เป็นต้น

4. การบังคับใช้โทษริบทรัพย์สิน – เมื่อสมาชิกขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติถูกจับกุมดำเนินคดี โทษที่จำเลยจะถูกบังคับ ได้แก่ โทษจำคุก หรือโทษปรับ และอาจะมีโทษริบทรัพย์สินด้วย โดยโทษริบทรัพย์สินตามกฎหมาย ในปัจจุบันนี้มีข้อจำกัดค่อนข้างมาก ศาลจะลงโทษริบทรัพย์สินได้เฉพาะตามที่ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 32 33 และ 34 หรือตามที่กฎหมายอื่น ๆ บัญญัติไว้เท่านั้น ซึ่งแยกพิจารณาได้ดังนี้

1. ทรัพย์สินที่ผู้ใดทำหรือมีไว้เป็นความผิด โดยมากมักเป็นทรัพย์สินที่มีลักษณะผิดกฎหมายในตัวเอง เช่นอาวุธปืนเถื่อน ยาเสพติด วัตถุสิ่งพิมพ์ลามกอนาจาร เป็นต้น
2. ทรัพย์สินที่บุคคลได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด หรือทรัพย์สินซึ่งบุคคลได้มาโดยการกระทำความผิด ซึ่งมักจะเป็นทรัพย์สินที่มีความเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด เช่น อาวุธที่ใช้ฆ่าผู้อื่น สินค้าที่ได้มาจากการละเมิดลิขสิทธิ์ เป็นต้น
3. ทรัพย์สินซึ่งได้ให้ในมาตรา 143 144 149 150 167 201 และ 202 ตามประมวลกฎหมายอาญา คือสินบนที่ให้เกี่ยวกับความผิดต่อเจ้าพนักงาน หรือทรัพย์สินที่ได้ให้เพื่อจูงใจบุคคลให้กระทำความผิดหรือเป็นรางวัลในการที่บุคคลได้กระทำความผิด

4. การริบทรัพย์สินในกฎหมายอื่น ๆ จะเห็นได้ว่าทรัพย์สินที่ศาลจะสั่งให้ริบได้นั้นจะต้องเป็นทรัพย์สินที่เป็นความผิดอยู่ในตัวเองหรือเป็นทรัพย์สินที่มีไว้หรือใช้หรือได้มาหรือมีความเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดโดยตรงอย่างใกล้ชิดเท่านั้น แต่ถ้าเป็นทรัพย์สินขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ หากไม่ใช่ทรัพย์สินที่เป็นความผิดอยู่ในตัวเองหรือเป็นทรัพย์สินที่จำเลยมีไว้หรือใช้หรือได้มาหรือมีความเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดโดยตรงอย่างใกล้ชิดแล้ว ถึงแม้จะเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดแต่ได้ถูกแปรสภาพหรือถูกเปลี่ยนรูปไปเป็นทรัพย์สินอื่น หรือเป็นทรัพย์สินขององค์กรอาชญากรรมที่พร้อมจะนำมาใช้กระทำความผิดอย่างใดอย่างหนึ่งในอนาคต หากแต่ยังมิได้มีการกำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าจะนำไปใช้กระทำความผิดใด เมื่อใดนั้นยังไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายใดให้ศาลพิพากษาริบแต่อย่างใด จึงเป็นเหตุให้องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติยังคงมี

ทรัพย์สินในการดำเนินธุรกิจนอกกฎหมายประกอบอาชญากรรม และขายเครือข่ายต่อไปได้ถึงแม้จะมีสมาชิกขององค์กรบางส่วนถูกจับกุมดำเนินคดีก็ตาม อนึ่งเมื่อสมาชิกขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติถูกจับกุมดำเนินคดี พนักงานอัยการไม่อาจมีคำขอให้ศาลรับทรัพย์สินอื่น ๆ ขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่ได้มาจากการกระทำความผิดแต่ได้ถูกแปรสภาพหรือถูกเปลี่ยนรูปไป หรือทรัพย์สินที่เป็นเงินทุนในการดำเนินการขององค์กรอาชญากรรมให้ตกเป็นของแผ่นดินได้ เนื่องจากไม่ใช่ทรัพย์สินที่ประมวลกฎหมายอาญาหรือกฎหมายอื่น ๆ บัญญัติให้อำนาจศาลพิพากษาปรับได้ ทั้งนี้ เนื่องจากการขอให้ศาลสั่งรับทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญาและกฎหมายต่าง ๆ นั้น ส่วนมากเป็นโทษที่มีลักษณะเป็นมาตรการทางอาญา ซึ่งโดยปกติแล้วจะต้องมีการพิสูจน์ความผิดของผู้กระทำความผิดก่อนจึงจะบังคับโทษได้ และลักษณะของทรัพย์สินที่จะถูกริบจะต้องเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการกระทำความผิด แต่ถ้าทรัพย์สินนั้นถูกแปรสภาพไปแล้วกลายสภาพเป็นทรัพย์สินอื่นศาลจะไม่รับทรัพย์สินนั้น

สำหรับการจัดการปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติในเขตเมืองพัทยาในปัจจุบันนั้น ปริมาณคดีอาชญากรรมข้ามชาติในเขตเมืองพัทยามีปริมาณมากขึ้น โดยตลอด อีกทั้งรูปแบบการกระทำความผิดก็มีรูปแบบการก่ออาชญากรรมข้ามชาติหลากหลายรูปแบบเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในปัจจุบันคดีอาชญากรรมข้ามชาติเกี่ยวกับคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติเกี่ยวกับเรื่องการปลอมแปลงบัตรเครดิตมีความถี่และปริมาณในการเกิดคดีเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก และคดีเกี่ยวกับอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ก็กำลังจะเริ่มเกิดขึ้นเช่นกัน ขณะที่หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการก่ออาชญากรรมข้ามชาติในเขตเมืองพัทยาโดยตรง มีเพียงหน่วยงานเดียว คือ ศูนย์ปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติภูธรจังหวัดชลบุรี ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีขนาดเล็ก และจำนวนเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานก็มีจำนวนค่อนข้างน้อย ซึ่งเปรียบเทียบจากปริมาณคดีอาชญากรรมข้ามชาติที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ทำให้ปริมาณเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอต่อการป้องกันปราบปรามการกระทำความผิดอาชญากรรมข้ามชาติ อีกทั้งในปัจจุบันมีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ และมีการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยนำมาใช้ในการกระทำความผิดโดยตลอด ขณะที่เจ้าหน้าที่ตำรวจของศูนย์ปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติภูธรจังหวัดชลบุรี ยังมีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีเกี่ยวกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมข้ามชาติในปัจจุบันค่อนข้างน้อย ซึ่งทำให้การป้องกันปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติไม่มีประสิทธิภาพมากพอ ในส่วนระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติและอาชญากรรมข้ามชาติในส่วนของศูนย์ปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติภูธรจังหวัดชลบุรี ก็ไม่ได้มีการจัดทำไว้ จึงทำให้การจัดการกับปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติที่เกิดขึ้นในเมืองพัทยายังไม่มีประสิทธิภาพมากเท่าที่ควร

แนวทางและวิธีการรับมือกับอาชญากรรมข้ามชาติในเขตเมืองพัทยาในอนาคต

แนวทางแก้ไขปัญหาคำเนินคดีองค์กรอาชญากรรมข้ามชาตินั้น ในปัจจุบันนี้การดำเนินคดีแก่องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ซึ่งประเทศต่าง ๆ ก็ประสบปัญหาในทำนองเดียวกัน องค์การสหประชาชาติได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าวจึงได้ร่างอนุสัญญาต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร และพิธีสารเพิ่มเติมอนุสัญญาอีกสามฉบับ คือพิธีสารเพื่อป้องกันปราบปรามและลงโทษการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะผู้หญิงและเด็ก พิธีสารเพื่อต่อต้านการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นโดยทางบก ทะเล และอากาศ และพิธีสารเพื่อต่อต้านการผลิตและค้าอาวุธโดยผิดกฎหมาย ซึ่งมีประเทศต่าง ๆ ได้ร่วมลงนามจนถึงปัจจุบันกว่า 140 ประเทศ รวมทั้งประเทศไทย ซึ่งร่วมลงนามในอนุสัญญาดังกล่าว และพิธีสารสองฉบับ ได้แก่ พิธีสารเพื่อป้องกันปราบปรามและลงโทษการค้ามนุษย์โดยเฉพาะผู้หญิงและเด็ก และพิธีสารเพื่อต่อต้านการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นโดยทางบก ทะเล และอากาศ การที่ประเทศไทยได้ร่วมลงนามในอนุสัญญาและพิธีสารดังกล่าว จึงทำให้มีพันธกรณีต่าง ๆ ของประเทศไทยในการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติตามอนุสัญญาและพิธีสารนั้น ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ปัญหาการดำเนินคดีแก่องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติให้สัมฤทธิ์ผล และยังเป็นการสอดคล้องกับบทบัญญัติของอนุสัญญา และพิธีสารดังกล่าว จึงควรมีการพิจารณาดำเนินการดังนี้

1. การใช้เทคนิคการสืบสวนสอบสวนพิเศษในการรวบรวมพยานหลักฐาน – เนื่องจากการสืบสวนสอบสวนคดีเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติโดยวิธีการตามปกตินั้นทำได้ยากและมีอันตรายมาก จำเป็นต้องนำเทคนิควิธีการสืบสวนสอบสวนพิเศษมาใช้ ซึ่งในปัจจุบันนี้ประเทศไทยมีกฎหมายอยู่เพียงฉบับเดียวที่ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ป.ป.ง.) ใช้เทคนิคการสืบสวนสอบสวนวิธีการพิเศษเพียงบางอย่างในการแสวงหาพยานหลักฐาน ได้แก่ การดักฟังทางโทรศัพท์ รวมถึงการเข้าถึงข้อมูลทางการสื่อสาร หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์ได้ แต่ต้องได้รับอนุญาตจากศาลก่อน และใช้ได้เฉพาะการดำเนินการสืบสวนสอบสวนในการกระทำความผิดฐานฟอกเงินซึ่งเกี่ยวข้องกับความผิดมูลฐาน 7 ลักษณะเท่านั้น ซึ่งวิธีการดังกล่าวยังไม่เพียงพอที่จะนำมาใช้ในการสืบสวนสอบสวนปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติอย่างได้ผล ดังนั้นจึงควรมีการบัญญัติกฎหมายให้อำนาจเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องใช้เทคนิคการสืบสวนสอบสวนวิธีการพิเศษหลาย ๆ วิธีในการสืบสวนสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานในการดำเนินคดีแก่องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติได้ทุกฐานความผิด เช่น การดักฟังทางโทรศัพท์ (Wiretapping) ซึ่งรวมถึงการเข้าถึงการเข้าถึงข้อมูลทางการสื่อสารและคอมพิวเตอร์ การใช้สายลับ การใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์สะกดรอย ซึ่งเป็นเทคนิควิธีการที่จะทำให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานสามารถสืบสวนสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานได้โดยผู้กระทำความผิดไม่รู้ตัว และการจัดส่งภายใต้การควบคุม

(Controlled Delivery) รวมถึงการเจรจาต่อรองคำรับสารภาพ (Plea Bargaining) ซึ่งเป็นวิธีการปฏิบัติที่จะทำให้สามารถสาวถึงต้นตอผู้กระทำความผิดร้ายใหญ่ที่อยู่เบื้องหลังอย่างได้ผล ทั้งนี้ โดยมีการกำหนดระเบียบขั้นตอนวิธีปฏิบัติโดยให้กำหนดตัวเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติในแต่ละวิธีการอย่างชัดเจน มีผู้บังคับบัญชาในระดับกลางหรือระดับสูงเป็นผู้รับผิดชอบควบคุมการปฏิบัติ และมีการตรวจสอบโดยต้องขอหมายจากศาลด้วย ทั้งนี้คำร้องที่จะประกอบการขอหมายจากศาลนั้นจะต้องบรรยายรายละเอียดของเหตุผลอันสมควร (Probable Cause) ซึ่งจะต้องระบุนายละเอียดวิธีปฏิบัติตลอดจนระยะเวลาในการปฏิบัติงานเพื่อที่ศาลจะใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาใช้ดุลพินิจในการอนุญาต

2. การให้ความคุ้มครองพยานและผู้เสียหาย – ขณะนี้ประเทศไทยมีพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา แต่ยังไม่มียกเว้นข้อบัญญัติเกี่ยวกับการคุ้มครองพยาน และผู้เสียหายเกี่ยวกับคดีอาชญากรรมข้ามชาติ ทั้งนี้ในกฎหมายดังกล่าวจะต้องมีการกำหนดมาตรการในการให้ความคุ้มครองบุคคลที่จะเป็นพยานในคดีที่เกี่ยวข้องกับองค์การอาชญากรรมข้ามชาติด้วย ทั้งนี้ในคดีที่มีความสำคัญมาก ๆ การคุ้มครองดังกล่าว นอกจากจะต้องกระทำโดยการเคลื่อนย้ายพยาน และผู้เกี่ยวข้องไปอยู่ในที่ปลอดภัยแล้ว ยังจะต้องดำเนินการอย่างครบวงจร เช่นการรับรองการเปลี่ยนแปลงข้อมูลพื้นฐานของพยานและผู้เกี่ยวข้อง เช่นเปลี่ยนชื่อ นามสกุล วัน เดือน ปีเกิด ชื่อ บิดา มารดา หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน หมายเลขประกันสังคม เพื่อมิให้มีการสืบค้นหาทำอันตรายต่อบุคคลที่เป็นพยานหรือผู้เสียหายได้ และควรจะต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการชดเชยหรือการบรรเทาความเดือดร้อนและความเสียหายให้แก่ผู้เสียหายหรือพยานและผู้เกี่ยวข้องด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้บุคคลผู้ที่จะเป็นผู้เสียหายหรือพยานเกิดความมั่นใจ และให้ความร่วมมือแก่กระบวนการยุติธรรมในการดำเนินคดีกับองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ

3. การกำหนดให้การขัดขวางกระบวนการยุติธรรมเป็นความผิดอาญา – ในปัจจุบันนี้ประเทศไทยยังไม่มียกเว้นข้อบัญญัติให้การขัดขวางกระบวนการยุติธรรมเป็นความผิดทางอาญาเป็นการเฉพาะ จึงทำให้มีการกระทำการต่าง ๆ เพื่อเบี่ยงเบนและขัดขวางการดำเนินคดีแก่องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ดังนั้น จึงควรมีการกำหนดให้การกระทำการอย่างใด ๆ ก็ตามที่เป็นการขัดขวางกระบวนการยุติธรรมเป็นความผิดทางอาญา โดยมีการบัญญัติให้เป็นความผิดไว้อย่างชัดเจน ทั้งนี้ การกำหนดความผิดฐานขัดขวางกระบวนการยุติธรรมดังกล่าวจะต้องไม่จำกัดเฉพาะในขั้นตอนการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาล (Judicial Proceedings) เท่านั้น แต่จะต้องครอบคลุมถึงกระบวนการในชั้นสอบสวน (การรวบรวมพยานหลักฐานของพนักงานสอบสวน และการพิจารณาสำนวนสั่งคดีของพนักงานอัยการ) และการปฏิบัติกรตามหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามอนุสัญญาด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนิน

กระบวนการพิจารณาและการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐในส่วนที่เกี่ยวกับความผิดตาม อนุสัญญา เป็นไปอย่างถูกต้องชอบธรรม เพื่อให้การปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพ

4. การกำหนดให้การมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเป็นความผิดอาญา – กฎหมายไทยยังไม่มีบทบัญญัติเรื่องการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมเป็นความผิดอาญา โดยตรง กฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันที่มีบทบัญญัติเรื่องการมีส่วนร่วมเป็นความผิดยังมีข้อจำกัด เฉพาะความผิดบางฐานเท่านั้น ได้แก่ความผิดฐานสมคบกันเป็นกบฏ ส่วนการสมคบที่เป็นความผิด อย่างกว้าง ได้แก่ความผิดฐานสมคบกันเป็นอั้งยี่ และช่องโหว่นั้นมีข้อจำกัดและมีปัญหาในการ ดำเนินคดีมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำสืบพิสูจน์ความผิดให้ศาลรับฟังเพื่อลงโทษจำเลยกระทำได้ ยากมาก ดังนั้น จึงควรมีการบัญญัติให้การมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมเป็นความผิดทางอาญา โดยตรง ทั้งนี้ โดยบทบัญญัติดังกล่าวจะต้องกำหนดองค์ประกอบภายนอกในส่วนของการกระทำที่ จะเป็นความผิดไว้ ได้แก่ “การตกลงกับบุคคลตั้งแต่หนึ่งคนขึ้นไปเพื่อกระทำอาชญากรรมร้ายแรง” หรือ “การดำเนินการของบุคคลผู้มีส่วนร่วมกระทำการในกิจกรรมที่เป็นความผิดอาญาขององค์กร อาชญากรรม หรือกิจกรรมอื่น ๆ ของกลุ่มอาชญากร โดยรู้ว่าการเข้ามีส่วนร่วมของบุคคลนั้นจะช่วย ให้บรรลุเป้าหมายในการกระทำความผิดอาญา” หรือ “การจัดการ การสั่งการ การช่วยเหลือ การยุยง การอำนวยความสะดวก หรือการให้คำปรึกษาในการประกอบอาชญากรรมร้ายแรงที่เกี่ยวข้องกับ องค์กรอาชญากรรม” การที่ต้องกำหนดองค์ประกอบการกระทำความผิดดังกล่าวให้เป็นความผิดนั้น เพื่อที่จะให้บุคคลที่มีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมเป็นความผิดฐานหนึ่งต่างหากจากความผิดที่ผู้ ประกอบอาชญากรรมมุ่งประสงค์จะลงมือกระทำหรือความผิดที่สมาชิกองค์กรได้ลงมือกระทำ โดย ไม่ต้องคำนึงว่าสมาชิกขององค์กรอาชญากรรมนั้นได้มีการประกอบอาชญากรรมร้ายแรงใด ๆ ตาม ความมุ่งหมายนั้น ๆ จนเป็นผลสำเร็จหรือไม่ อย่างไรก็ตาม การที่จะพิสูจน์ถึง “การตกลงกัน” หรือ “การเข้ามีส่วนร่วมด้วยวิธีการต่าง ๆ ” กระทำได้ยาก เพราะมีลักษณะเป็นเรื่องลับที่รู้กันเฉพาะใน หมู่ผู้ที่เข้าตกลงหรือเข้ามีส่วนร่วมเท่านั้น ดังนั้น บทบัญญัติดังกล่าวยังต้องมีการกำหนดให้นำ “พฤติการณ์ของข้อเท็จจริงที่เป็นภาวะวิสัย (Objective Factual Circumstances)” มาใช้ในการพิสูจน์ ความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรม เพื่อให้สามารถพิสูจน์ได้ว่ามีการตกลงกันจริงหรือผู้ มีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรม เพื่อให้สามารถพิสูจน์ได้ว่ามีการตกลงกันจริงหรือผู้มีส่วนร่วม ด้วยวิธีการต่าง ๆ ได้รู้ถึงความมุ่งหมายในกิจกรรมที่เป็นความผิดทางอาญาขององค์กรอาชญากรรม ทั้งนี้เป็นการพิสูจน์ให้เห็นถึงเจตนาที่อยู่ภายในจิตใจของผู้กระทำความผิดโดยการเปรียบเทียบจาก พฤติการณ์ที่ปรากฏออกมาภายนอก คำว่า “พฤติการณ์ของข้อเท็จจริงที่เป็นภาวะวิสัย” คล้ายคลึงกับ “การกระทำซึ่งปรากฏภายนอก (Overt Act)” ที่ใช้อยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นความพยายาม

ที่จะนำเอาหลักความผิดฐานสมคบมาใช้โดยให้มีลักษณะที่เป็น “การกระทำ” ชัดเจนขึ้น โดยกำหนดให้มี “การกระทำซึ่งปรากฏภายนอก” อันเป็นเหตุให้สามารถลงโทษฐานสมคบได้ หากมีการบัญญัติให้การมีส่วนร่วมในองค์การอาชญากรรมเป็นความผิด โดยมีการกำหนดให้นำ “พฤติการณ์ของข้อเท็จจริงที่เป็นภาวะวิสัย” มาใช้ในการพิสูจน์ความผิดแล้วจะทำให้การดำเนินคดีแก่องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติสัมฤทธิ์ผลมากยิ่งขึ้น

5. การกำหนดให้นิติบุคคลรับผิดทางอาญา – เนื่องจากกฎหมาย และแนวคำพิพากษาของศาลไทยนั้นถือว่านิติบุคคลมีความรับผิดทางอาญาได้ แต่โทษที่จะลงแก่นิติบุคคลนั้น จะลงได้เพียงเท่าที่ลักษณะแห่งความผิดจะเปิดช่องให้ลงแก่นิติบุคคลได้ ซึ่งมีเพียงโทษปรับและริบทรัพย์สินเท่านั้นที่ตามสภาพแล้วจะนำมาลงแก่นิติบุคคลได้ ดังนั้น ในกรณีที่นิติบุคคลได้มีส่วนร่วมในองค์การอาชญากรรม นิติบุคคลนั้นต้องมีความรับผิดทางอาญาด้วยเช่นกัน แต่เนื่องจากการลงโทษนิติบุคคลที่กระทำความผิดกฎหมายนั้นยังมีข้อจำกัดอยู่มาก กล่าวคือ ประการแรก โทษที่จะลงแก่นิติบุคคลได้คงมีเพียงโทษปรับและโทษริบทรัพย์สินเท่านั้น ประการที่สอง ในบางความผิด หากผู้แทนนิติบุคคลได้กระทำไปภายในขอบวัตถุประสงค์แล้ว ผู้แทนนิติบุคคลไม่ต้องรับผิดเป็นการส่วนตัวแต่อย่างใด จึงเป็นช่องทางให้องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติใช้นิติบุคคลประกอบกิจการบังหน้าโดยซ่อนธุรกิจนอกกฎหมายไว้เบื้องหลัง ดังนั้น จึงควรมีการแก้ไขกฎหมายกำหนดให้นิติบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับองค์การอาชญากรรมข้ามชาติต้องรับผิดทางอาญาในทุกกรณีความผิด และให้ผู้แทนนิติบุคคลดังกล่าวต้องร่วมรับผิดชอบด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่นิติบุคคลมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดฐานขัดขวางกระบวนการยุติธรรมต้องมีบทบัญญัติให้นิติบุคคลและผู้แทนนิติบุคคลนั้นต้องร่วมรับผิดชอบโดยตรงด้วย

6. การบังคับโทษริบทรัพย์สินแก่องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ – เนื่องจากบทบัญญัติเรื่องการริบทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญามีลักษณะเป็นมาตรการทางอาญาซึ่งจะต้องมีการพิสูจน์ความผิดของผู้กระทำความผิดก่อนจึงจะบังคับโทษได้ และทรัพย์สินที่จะถูกริบจะต้องเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการกระทำความผิด ซึ่งหากทรัพย์สินนั้นถูกแปรสภาพไป กลายเป็นทรัพย์สินอื่นแล้ว ศาลจะไม่พิพากษาริบ จึงไม่อาจนำบทบัญญัติเรื่องการริบทรัพย์สินในประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับแก่ทรัพย์สินขององค์การอาชญากรรมข้ามชาติอย่างได้ผล (ทวีเกียรติ มินะกนิษฐ์ และคณะ, 2544) ดังนั้นจึงควรมีมาตรการริบทรัพย์สินทางแพ่ง หรือที่เรียกกันในประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ว่า “กระบวนการพิจารณาคดีต่อทรัพย์สิน (In Rem Proceeding)” ซึ่งจะพิจารณาว่าตัวทรัพย์สินมีความผิดหรือบริสุทธิ์ โดยไม่มีการพิจารณาความผิดของบุคคลผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สิน ทั้งนี้โดยรัฐ (พนักงานอัยการ โจทก์) มีภาระที่จะต้องแสดงให้เห็นถึงเหตุอันควรสงสัยว่าทรัพย์สินนั้นเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด โดยเจ้าของทรัพย์สิน

ดังกล่าวจะต้องเป็นฝ่ายพิสูจน์ที่มาของทรัพย์สินของตนเอง ถ้าไม่สามารถพิสูจน์ได้ศาลจะพิพากษาให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน ดังนั้น จึงควรแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินในกรณีที่มีการประกอบอาชญากรรมโดยสมาชิกองค์กรอาชญากรรม โดยนอกจากพนักงานอัยการจะยื่นคำร้องต่อศาลขอให้สั่งรับทรัพย์สินที่มีไว้เพื่อใช้กระทำความผิด หรือใช้ในการกระทำความผิด หรือได้มาโดยได้กระทำความผิด ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 32 33 และ 34 แล้ว ควรมีบทบัญญัติให้พนักงานอัยการมีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาลให้รับทรัพย์สินอื่นขององค์กรอาชญากรรมได้ด้วย แม้ว่าทรัพย์สินนั้นจะถูกแปรสภาพหรือเปลี่ยนรูปไปแล้ว และให้รวมถึงทรัพย์สินหรือเงินที่มีลักษณะเป็นทุนในการดำเนินการขององค์กรอาชญากรรมด้วย (โสภณ ชูพิกุลชัย และคณะ, 2525) หากปรากฏพยานหลักฐานน่าเชื่อว่าทรัพย์สินเหล่านั้นมีส่วนเกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมดังกล่าว ทั้งนี้ โดยให้ภาระการพิสูจน์ตกเป็นหน้าที่ของผู้ที่ร้องคัดค้านว่าทรัพย์สินนั้นมีใช่ขององค์กรอาชญากรรม หรือไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมแต่อย่างใด

สำหรับแนวทางและวิธีการรับมือกับปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติในเขตเมืองพัทยาในอนาคต จากแนวโน้มและทิศทางการเกิดคดีอาชญากรรมข้ามชาติในเขตเมืองพัทยาในอนาคตนั้น คดีที่มีแนวโน้มการเกิดขึ้นมากในอนาคตคือคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ และคดีอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ ขณะในปัจจุบันที่หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับอาชญากรรมข้ามชาติ ยังไม่เห็นความสำคัญของอาชญากรรมข้ามชาติมากพอ ดังนั้นในอนาคตควรจะมีการให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องอาชญากรรมข้ามชาติเพิ่มมากขึ้น โดยการเพิ่มปริมาณเจ้าหน้าที่ตำรวจที่รับผิดชอบด้านการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติเพิ่มมากขึ้น และควรมีการประสานงานร่วมมือกับหน่วยงานอื่นข้างเคียงในการจัดการและป้องกันปราบปรามเกี่ยวกับปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ และควรอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจเพิ่มเติมเกี่ยวกับเทคโนโลยีที่กลุ่มผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมข้ามชาตินำมาใช้ในการกระทำความผิด เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติ ทั้งนี้ในอนาคตซึ่งจะมีการเปิดการค้าเสรีในภูมิภาคอาเซียนในปีพุทธศักราช 2558 ประเทศไทยซึ่งเป็น 1 ใน 10 ประเทศสมาชิกของประชาคมอาเซียน จะเข้าสู่การเชื่อมต่อถึงกันอย่างไร้พรมแดนระหว่างประเทศสมาชิก ทำให้ทุกคนสามารถเดินทางเข้า – ออกกันได้อย่างเสรี ซึ่งย่อมจะเป็นการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ โดยจะเป็นช่องทางในการก่ออาชญากรรมข้ามชาติขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติได้มากขึ้น จึงต้องมีการเตรียมพร้อมรับมือในการป้องกันและปราบปรามปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติในอนาคตโดยการจัดทำฐานข้อมูลองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติและอาชญากรข้ามชาติไว้อย่างเป็นระบบ มีการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติ และเพิ่มศักยภาพความรู้

ความสามารถแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติหน้าที่ อีกทั้งมีการร่วมมือกันกับประเทศอื่นในภูมิภาค
อาเซียนในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติที่จะเกิดขึ้นจำนวนมากในอนาคต

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University